

จริยธรรมของนักสื่อสารมวลชนหลังนวยุค : การศึกษาเชิงวิเคราะห์ วิจัย และวิธาน

The Ethics of the Postmodern Communicators: An Analytic, Appreciative and Applicative study

วราภรณ์ พงศ์ธรพิสุทธิ์¹

Waraporn Pongthornpisut

¹ สาขาวิชาปรัชญาและจริยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Program in Philosophy and Ethics, Graduate School, Suan Sunandha Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ “ทำไมจึงจำเป็นต้องมีเส้นแบ่งระหว่าง กฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม จรรยาบรรณ และประเพณี” โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปรัชญาเพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุดจากการประนีประนอมทุกฝ่ายเท่าที่จะทำได้และมีเหตุผลเหนือกว่าทุกฝ่าย ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลของฝ่ายตรงข้ามที่สนับสนุนว่าไม่จำเป็นต้องมีเส้นแบ่งระหว่าง กฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มหน้าที่นิยม เป็นกลุ่มที่มีทรรศนะสนับสนุนว่า ไม่จำเป็นที่จะต้องมีเส้นแบ่งระหว่าง กฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณ เพราะปัญหาทุกอย่างต้องดูที่เจตนา หากนักสื่อสารมวลชนมีเจตนาดีคือทำตามหน้าที่ของเหตุผลปฏิบัติ มีความเคร่งครัดในศีลธรรม ก็จะได้ นักสื่อสารมวลชนที่มีคุณภาพสูงสุดและทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้ดีที่สุด 2) กลุ่มประโยชน์นิยม เป็นกลุ่มที่มีทรรศนะสนับสนุนว่า ไม่จำเป็นที่จะต้องมีเส้นแบ่งระหว่าง กฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณ เพราะปัญหาทุกอย่างต้องดูที่ผลของการกระทำ หากผลการกระทำของนักสื่อสารมวลชนไม่ผิดกฎหมาย ก็จะได้ นักสื่อสารมวลชนที่มีคุณภาพสูงสุดและทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้ดีที่สุด วิเคราะห์เหตุผลของฝ่ายตรงข้ามได้ว่า จุดอ่อนของกลุ่มหน้าที่นิยม ได้แก่ “การใช้ความสำนึกในหน้าที่นั้นใช้ได้เฉพาะตัวเท่านั้นแต่ใช้ในสังคมไม่ได้ผล” ส่วนจุดอ่อนของกลุ่มประโยชน์นิยม ได้แก่ “ขาดแนวทางการอบรมให้ทุกคนในสังคมเดียวกันมุ่งแสวงหาประโยชน์เพื่อส่วนรวม” เหตุผลของผู้วิจัย เสนอไว้ว่า จำเป็นที่จะต้องมีเส้นแบ่งระหว่าง กฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณ เพราะสามารถสร้างนักสื่อสารมวลชนที่มีคุณภาพสูงสุดและทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้ดีที่สุดได้ เนื่องจากนักสื่อสารมวลชนจะรู้หน้าที่ที่ควรทำในฐานะเป็นพลเมืองที่ดีตามกฎหมาย เป็นคนดีมีคุณธรรมตามหลักจริยธรรมตามที่นักปรัชญาช่วยชี้แนะ เป็นศาสนิกชนที่ดีของศาสนาตามการชี้แนะของนักบวชหรือนักการศาสนา และเป็นผู้มีศรัทธาต่อประเพณีซึ่งเป็นเบื้องหลังประวัติศาสตร์ของประเทศตามการชี้แนะของผู้เชี่ยวชาญทางวัฒนธรรม

คำสำคัญ: จริยธรรม, นักสื่อสารมวลชน, หลังนวยุค

Abstract

This research aimed to understand the reason why a border between law, ethic, morals, code of conduct, and custom was necessary. It used the philosophical approach to find the middle means for the practical purpose. The results from the study revealed that the reason of antagonist who disagreed with having a border between law, ethic, morals, code of conduct, and custom can be divided into two groups: 1) Deontologism was a group of people who disagreed with having a border between law, ethic, morals, code of conduct, and custom, they believed that every problem depends on intention. If communicators had good intentions which acted on practical reason and were strict in morality, they would become effective communicators who contribute to the country. 2) Utilitarianism was a group of people who disagreed with having a border between law, ethic, morals, code of conduct, and custom, they believed that every problem depends on results of actions. If the result of communicator's action was not illegal, they will become effective communicators who contribute to the country. In criticism of antagonist's reason, the weakness of both was found as follows: The weakness of Deontologist was "Using the sense of duty was effective only at the individual level but ineffective at the social level". The weakness of Utilitarianism was "Lacking of training motivation to everybody in the society to have an intention to seeking the benefit for public". According to the study, it could be suggested that a border between law, ethic, morals, code of conduct, and custom was necessary because it could make effective communicators who could make the best contribution to the country. The effective communicators would know what they should

act as the good citizen by law, by adherent to moral and ethical principles by philosopher's suggestion, being a good religion follower of priest or religious preacher's leadership, and adherence to customs which had a historical background by the cultural expert.

Keywords: The Ethics, Communicators, Postmodernism

บทนำ

ความสำคัญของปัญหาการวิจัยในครั้งนี้คือ "จำเป็นหรือไม่ที่จะต้องมีเส้นแบ่งระหว่าง กฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณ" ปัญหาดังกล่าว สืบเนื่องมาจากการแสดงความรับผิดชอบของสื่อมวลชนมีเพียงมิติทางด้านกฎหมายเท่านั้น คือ ถ้าไม่ผิดกฎหมาย ก็ถือว่าใช้ได้ไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบต่อในด้านอื่นๆ เพราะเชื่อว่า กฎหมายเป็นเกณฑ์ตัดสินที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย หากกฎหมายนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขมากที่สุด แก่คนจำนวนมากที่สุด แนวคิดดังกล่าวนี้เป็นแนวคิดของจอห์น สจิวต มิลล์ (John Stuart Mill) ผู้ถูกขนานนามว่าเป็นบิดาของลัทธิประโยชน์นิยม ส่วนอิมมานูเอล คานท์ (Immanuel Kant) เห็นว่า เจตนาเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ดังนั้น หากนักสื่อสารมวลชนมีเจตนาดีคือทำตามหน้าที่ของเหตุผล ปฏิบัติ มีความเคร่งครัดในศีลธรรม เราก็จะได้นักสื่อสารมวลชนที่มีคุณภาพสูงสุดและทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้ดีที่สุด เพราะฉะนั้น จึงไม่จำเป็นที่จะต้องมีเส้นแบ่งระหว่าง กฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณ

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยกลับมีความคิดเห็นตรงกันข้ามว่า การตีความดังกล่าว ยังมีจุดอ่อนที่สามารถโต้แย้งได้ เนื่องจากการอาศัยเพียงกฎหมายที่อ้างความชอบธรรมจากผลประโยชน์มากที่สุดของคนจำนวนมากที่สุด เราจะได้เพียงพลเมืองดีตามกฎหมายเท่านั้น ส่วนการยึดเพียงเจตนาดีก็จะทำให้ขาดเกณฑ์ร่วมสำหรับทุกคนในเชิงรูปธรรมด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องมีเส้นแบ่งระหว่าง กฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณ" เพราะ

กฎหมายไม่ได้พัฒนาคุณภาพชีวิตของนักสื่อสารมวลชน กฎหมายเป็นเพียงเครื่องมือในการควบคุมเชิงบังคับให้นักสื่อสารมวลชนต้องทำตาม ซึ่งไม่ได้ผลหากนำมาใช้ขัดเกลาจิตใจในระดับจิตสำนึก เพราะการที่จะทำให้นักสื่อสารมวลชนทำดีเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดนั้น จะต้องพัฒนาที่จริยธรรม ศีลธรรม และความศรัทธาต่อภูมิปัญญาอันดีงามของบรรพชน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีเส้นแบ่งที่ชัดเจนเพื่อที่ประเทศชาติจะได้มีนักสื่อสารมวลชนที่มีคุณภาพสูงสุดและทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้ดีที่สุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์เหตุผลที่จำเป็นต้องมีเส้นแบ่งระหว่าง กฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม จรรยาบรรณ และ ประเพณี

คำถามวิจัย

จำเป็นหรือไม่ที่จะต้องมีเส้นแบ่งระหว่าง กฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณ เส้นแบ่งดังกล่าวอยู่จุดใด ประเทศชาติจึงได้นักสื่อสารมวลชนที่มีคุณภาพสูงสุดและทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้ดีที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงเอกสาร ด้วยวิธี ถกปัญหา (discursive research) โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในเหตุการณ์กรณีของประเทศไทยในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2553 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ ปี พ.ศ. 2550 เท่านั้น

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 เอกสารเกี่ยวกับเหตุการณ์กรณีของประเทศไทยในเดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2553 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ ปี พ.ศ. 2550

2.2 เอกสารเกี่ยวกับกฎหมายและจริยธรรม สื่อสารมวลชน

2.3 เอกสารเกี่ยวกับปรัชญาหน้าที่นิยมของ คานท์ ปรัชญาประโยชน์นิยมของมิลล์ และปรัชญากระบวนทรรศน์ 5

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเล่มนี้ มีการดำเนินการศึกษาเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ศึกษาเหตุการณ์กรณีของประเทศไทยในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2553 ที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมของนักสื่อสารมวลชน ได้แก่ 1) เหตุการณ์สลายม็อบ “คนเสื้อแดง” 2) เหตุการณ์ “สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ” ฟ้องหมิ่นประมาท คอฉ. ฐานเผยแพร่แผนผังเครือข่ายล้มสถาบัน และ 3) เหตุการณ์ ปชป. แฉเครือข่าย 5 เว็บไซต์ จ้องล้มสถาบันกษัตริย์

2. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนทรรศน์ 5 ได้แก่ 1) ที่มาของคำว่า “กระบวนทรรศน์” 2) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนทรรศน์ 5 และ 3) จริยธรรมของแต่ละกระบวนทรรศน์

3. ศึกษาแนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับสื่อมวลชน ได้แก่ 1) ความหมายของสื่อมวลชน 2) บทบาทของสื่อมวลชน 3) ลักษณะสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน 4) สิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนในประเทศไทย 5) สิทธิและเสรีภาพของประชาชน 6) สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบทางอาญา และ 7) สื่อมวลชนกับความรับผิดชอบทางแพ่ง

4. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรมสื่อสารมวลชน ได้แก่ 1) แนวคิดและทฤษฎีจริยธรรม 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมสื่อสารมวลชน และ 3) จรรยาบรรณวิชาชีพสื่อสารมวลชน

5. ศึกษาปรัชญาหน้าที่นิยมของคานท์ ได้แก่ 1) ความหมายของหน้าที่นิยม 2) ปรัชญาหน้าที่นิยมของคานท์ และ 3) เกณฑ์ตัดสินความประพฤติของลัทธิหน้าที่นิยม

6. ศึกษาปรัชญาประโยชน์นิยมของเบนเจมและมิลล์ ได้แก่ 1) ความหมายของประโยชน์นิยม 2) ประเภทของลัทธิประโยชน์นิยม 3) ลัทธิประโยชน์นิยมของจอห์น สจิวต์ มิลล์ และ 4) เกณฑ์ตัดสินความประพฤติของลัทธิประโยชน์นิยม

7. วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและเรียบเรียงข้อมูล

8. สังเคราะห์ข้อมูลที่เรียบเรียงแล้วด้วยวิธีการวิจัยเชิงปรัชญา อันได้แก่ วิชาภาษวิธี (dialectic) และวิธีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (discursive) วิชาภาษวิธี คือ การตั้งคำถามที่อาจตอบได้ หลายคำตอบที่เป็นไปได้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น คือ การรับฟังเหตุผลที่สนับสนุนแต่ละคำตอบ เพื่อหาคำตอบที่ดีที่สุด จากการประนีประนอมทุกฝ่ายเท่าที่จะทำได้ และมีเหตุผลเหนือกว่าทุกฝ่าย

การวิเคราะห์งานวิจัย

1. เหตุการณ์กรณีของประเทศไทยในเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2553 ได้แก่ 1) เหตุการณ์สลายม็อบ “คนเสื้อแดง” (ศูนย์ข้อมูลมติชน, 2553: 180 - 200) 2) เหตุการณ์ “สุธาชัย ยิ้มประเสริฐ” ฟ้องหมิ่นประมาท คอธ. ฐานเผยแพร่แผนผังเครือข่ายล้มสถาบัน (ASTV ผู้จัดการออนไลน์, 2554) และ 3) เหตุการณ์ ปชป. แฉเครือข่าย 5 เว็บไซต์ จ้องล้มสถาบันกษัตริย์ (ประชาไท, 2557) ทำให้ทราบถึงข้อเท็จจริงทางสังคมว่า ในปัจจุบันนี้สื่อสารมวลชน มีอิทธิพลมากต่อชีวิตของประชาชน ในปัจจุบัน สื่อบางชนิด เช่น โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ สามารถสร้างคนให้กลายเป็นเทพบุตร และขณะเดียวกันก็สามารถทำลายคนบางคนให้แทบอยู่ใต้วงมือไม่ได้ เพราะถูกดูหมิ่นเกลียดชังจากประชาชนทั่วไป ได้รับความเสียหาย อับอาย และถูกเข้าใจผิด อิทธิพลของสื่อจึงมีทั้งความหอมหวานและความน่ากลัวในขณะเดียวกัน โดยเฉพาะสื่อทาง Internet ที่มีพรรคการเมืองหรือนักการเมืองคอยมาเขียนข้อความปกป้องตนเอง หรือทำลายฝ่ายตรงข้ามอยู่บ่อยๆ แสดงให้เห็นว่า webboard ต่างๆ ใน Internet มีอิทธิพลพอสมควร แม้บาง webboard อาจมีคนดูไม่มากเมื่อเทียบกับสื่ออื่น แต่การที่มีคนมาดูแล้วนำไปพูดต่อ กระจายข่าวไปเรื่อยๆ ทำให้ Internet มีอิทธิพลขึ้นมาโดยไม่รู้ตัว การปล่อยข่าวทาง webboard นั้นง่าย ไม่เปิดเผยตัว ถ้าปล่อยข่าวมาจาก account ของผู้ให้บริการ Internet โดยใช้ account ประเภทใช้แล้วทิ้ง ก็ไม่สามารถจับผู้กระทำผิดได้

ผู้วิจัยมีความประสงค์จะนำกรณีเหตุการณ์เหล่านี้มาวิเคราะห์และวิพากษ์เพื่อเสนอแนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นที่นักสื่อสารมวลชนเป็นหลัก เพราะการที่ประเทศชาติจะได้มีนักสื่อสารมวลชนที่มีคุณภาพสูงสุดและทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้ดีที่สุดนั้น จะต้องมีการ

วางนโยบายที่ดีและยั่งยืน เมื่อวิเคราะห์และวิพากษ์แล้ว ก็จะนำไปสู่การเสนอแนะว่าจะริชาน คือการประยุกต์ใช้ต่อไป

2. เหตุผลของฝ่ายตรงข้ามแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มหน้าที่นิยม เป็นกลุ่มที่มีทรรศนะสนับสนุนว่า ไม่จำเป็นที่จะต้องมีส่วนแบ่งระหว่าง กฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณ เพราะปัญหาทุกอย่างต้องดูที่เจตนา หากนักสื่อสารมวลชนมีเจตนาดีคือทำตามหน้าที่ของเหตุผลปฏิบัติ (กิริติ บุญเจือ, 2551 : 53) กฎประจำใจของเขาย่อมมีความหมายในทางศีลธรรมอย่างแท้จริง (Immanuel Kant, 1960: 66) เราก็จะได้มีนักสื่อสารมวลชนที่มีคุณภาพสูงสุดและทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้ดีที่สุด

2) กลุ่มประโยชน์นิยม เป็นกลุ่มที่มีทรรศนะสนับสนุนว่า ไม่จำเป็นที่จะต้องมีส่วนแบ่งระหว่าง กฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณ เพราะปัญหาทุกอย่างต้องดูที่ผลของการกระทำ การกระทำที่ผิดก็คือ ทำให้เกิดผลเป็นทุกข์แก่คนจำนวนมาก (S.E. Stumpf, 1971: 363 - 364) ส่วนเหตุเป็นเพียง “วิถี” ที่จะนำไปสู่จุดหมายเท่านั้น (John Stuart Mill, 1951: 42 - 43) ด้วยเหตุนี้หากผลการกระทำของนักสื่อสารมวลชนไม่ผิดกฎหมาย เราก็จะได้มีนักสื่อสารมวลชนที่มีคุณภาพสูงสุดและทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้ดีที่สุด

3. ผู้วิจัยวิจารณ์เหตุผลของฝ่ายตรงข้ามได้ว่า เหตุผลทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าวต่างก็มีจุดอ่อนที่ไม่สามารถสร้างนักสื่อสารมวลชนที่มีคุณภาพสูงสุดและทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้ดีที่สุดได้จริง กล่าวคือ จุดอ่อนของกลุ่มหน้าที่นิยม ได้แก่ “การใช้ความสำนึกในหน้าที่นั้นใช้ได้เฉพาะตัวเท่านั้นแต่ใช้ในสังคมไม่ได้ผล” การที่คนในสังคมจะทำอะไรก็ได้ ย่อมก่อให้เกิดความเดือดร้อนในสังคม หากการกระทำนั้นไปปลิดรอนสิทธิและเสรีภาพของคนอื่น ไม่สามารถควบคุมและเอาผิดคนที่ประพฤติล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของคนอื่นในสังคมได้ ทำให้ผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวมในสังคมเสียหาย สังคมแตกแยก วุ่นวาย ไม่อาจก่อให้เกิดเอกภาพในสังคมอย่างเป็นสากลได้ นอกจากนี้ยังทำให้คนในสังคมไม่รู้ว่าสิทธิ - เสรีภาพของแต่ละคนที่พึงกระทำทั้งทางกายและวาจาอันมีขอบเขตอยู่เท่าใด จึงจะเรียกว่าละเมิดหรือไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของคนอื่น

ส่วนจุดอ่อนของกลุ่มประโยชน์นิยม ได้แก่ “ขาดแนวทางการอบรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับทุกคนในสังคม” แม้ว่ากลุ่มประโยชน์นิยมจะมีเกณฑ์เพื่อประโยชน์ส่วนรวมจริง แต่หากการกำหนดเกณฑ์มีวัตถุประสงค์ที่ไม่ชอบธรรม แอบแฝง การกำหนดเกณฑ์ขึ้นมาใช้กับคนในสังคมก็จะขาดความชอบธรรม เช่น กำหนดเกณฑ์ขึ้นมาเพื่อผลประโยชน์ของตนเองและกลุ่มพวกพ้องของตนเท่านั้น เกณฑ์นั้นก็อาจกลายเป็นเครื่องมือของผู้แสวงหาอำนาจและผลประโยชน์จากเกณฑ์ดังกล่าว ซึ่งไม่สามารถให้ความชอบธรรมแก่คนในสังคมโดยรวมได้จริง นอกจากนี้ หากกำหนดกฎเกณฑ์ทางสังคมมากเกินไป อาจก่อให้เกิดการลิดรอนสิทธิและเสรีภาพตามสิทธิมนุษยชนอันไม่มีใครจะละเมิดได้ตรงกันข้าม หากกำหนดกฎเกณฑ์ทางสังคมน้อยเกินไปก็จะเป็นการเปิดทางให้คนในสังคมเอารัดเอาเปรียบกันไปด้วยเหตุนี้ เหตุผลของฝ่ายตรงข้ามจึงไม่สามารถสร้างนักสื่อสารมวลชนที่มีคุณภาพสูงสุดและทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้ดีที่สุด เพราะจุดอ่อนของแต่ละฝ่ายนั้นเป็นข้อยืนยันและหักล้างเหตุผลของตนเองไปในตัว

4. เหตุผลของผู้วิจัย ได้เสนอคำตอบใหม่ว่า จำเป็นที่จะต้องมีส่วนแบ่งระหว่าง กฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณ

เส้นแบ่งทางกฎหมาย อยู่ตรง ข้อบังคับที่ต้องทำตาม หากฝ่าฝืน จะมีบทลงโทษหรือการให้รางวัลที่ชัดเจนอย่างเสมอหน้า

เส้นแบ่งทางจริยธรรม อยู่ตรง การทำดีเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด เป็นความดีเชิงจริยธรรม ไม่มีบังคับ ถึงไม่ทำก็ไม่ผิดกฎหมาย แต่ผิดจริยธรรม ไม่มีบทลงโทษทางกฎหมาย แต่มีบทลงโทษทางใจ คือ ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจ ความทุกข์ร้อนในจิตใจ และอาจเกิดความกดดันจากการที่สังคมติเตียนหรือว่ากล่าว หรือสังคมไม่ยอมรับ ทำให้สูญเสียความน่าเชื่อถือ

เส้นแบ่งทางศีลธรรม อยู่ตรง การทำดีตามศีลธรรมหรือจริยธรรมทางศาสนา ซึ่งเป็นการทำดีเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดเช่นกัน ต่างจากจริยธรรมตรงที่ศีลธรรมเป็นเรื่องศาสนา ซึ่งแต่ละศาสนาจะมีระบบศีลธรรมที่แตกต่าง มีบทลงโทษหรือให้รางวัลที่ต่างกัน อาจเกี่ยวข้องกับทางกฎหมายในบางข้อ แต่ก็ต้องถูกลงโทษทางศีลธรรมให้เสร็จสิ้นเสียก่อน ส่วนใดที่ทำผิดกฎหมายก็จึงไปรับโทษ

ตามเกณฑ์ทางกฎหมาย

เส้นแบ่งทางประเพณี อยู่ตรง ความศรัทธาหรือความภาคภูมิใจในเบื้องหลังประวัติศาสตร์ของบรรพบุรุษที่ได้สร้างสรรค์คุณค่าอันดีงามผ่านทางประเพณีและวัฒนธรรม ความดีงามเหล่านี้เป็นคุณค่าทางจิตใจที่บุคคลยินยอมและทุ่มเทปฏิบัติ ซึ่งเป็นความดีเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ไม่ได้บังคับเหมือนกับจริยธรรม แต่ยินยอมให้ถูกติเตียนว่ากล่าวได้หากตนเองทำผิดประเพณี ความผิดบางอย่างอาจเกี่ยวข้องกับความผิดทางกฎหมาย ก็ไปรับโทษตามกระบวนการทางกฎหมาย

ส่วนจรรยาบรรณนั้น คือระบบจริยธรรมของกลุ่มอาชีพแต่ละกลุ่มที่ประกาศใช้โดยกลุ่มเพื่อควบคุมกันเองและลงโทษกันเอง เป็นส่วนของเส้นแบ่งทุกๆ ประการที่กล่าวมาข้างต้น โดยเลือกเอาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพนั้นๆ เพื่อสร้างเป็นจรรยาบรรณสำหรับอาชีพ หน่วยงาน หรือองค์กรนั้นๆ

เหตุผลที่ต้องมีส่วนแบ่งระหว่างกฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณก็เพราะในปัจจุบันพบว่า กฎหมายรัฐธรรมนูญบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักสื่อสารมวลชน เช่น ส่วนที่ 7 เรื่อง “เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน” ใน มาตรา 45, 46 (พิชัย นิลทองคำ, 2550: 35 - 37) เป็นต้น ยังมีจุดบกพร่องอันเนื่องมาจากการไม่มีเส้นแบ่งระหว่างกฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณ จุดบกพร่องเหล่านี้ได้แก่ ความกำกวมหรือการขาดความชัดเจนระหว่างกฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณ จุดบกพร่องดังกล่าวทำให้เกิดการรวมศูนย์อำนาจในการบริหารงานระดับประเทศไว้ที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ โดยเชื่อว่ากฎหมายสามารถแก้ปัญหาทุกอย่างได้ การตีความเช่นนี้เป็นการลดและตัดบทบาทของจริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณให้ลดน้อยลงหรือหมดไป ทั้งยังเพิ่มภาระที่เกินความพอดีให้กับผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งจะได้ไม่บริหารเฉพาะในส่วนของการกฎหมายเท่านั้น แต่ยังคงบริหารและรับผิดชอบในเรื่องจริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณด้วย ซึ่งเป็นหน้าที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ได้มีความถนัดหรือความชำนาญเพราะไม่ตรงกับสายที่เรียนมา อีกทั้งยังเป็นเรื่องที่มีความละเอียดลึกซึ้ง โดยเฉพาะเรื่องของศาสนาแต่ละศาสนา ดังนั้น การรวมศูนย์อำนาจด้านการ

บริหารไว้ที่ผู้ตรวจการแผ่นดินทั้งหมดจึงเป็นการปิดช่องทางในการแบ่งงานให้กับผู้ที่มีความสามารถ มีความถนัดตรงสาย ทำให้บุคคลเหล่านี้ขาดจุดยืนหรือบทบาททางสังคมไปโดยปริยาย เช่น นักปรัชญา นักบวช นักวัฒนธรรม เป็นต้น ซึ่งแท้ที่จริงบุคคลเหล่านี้ควรได้รับการเชิดชู ให้เกียรติ มาทำหน้าที่ในด้านจริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณ แบ่งเบาภาระให้กับผู้ตรวจการแผ่นดิน และช่วยปิดช่องโหว่ทางกฎหมายที่เกิดจากความกำกวมระหว่างกฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณด้วย

การมีเส้นแบ่งระหว่าง กฎหมาย จริยธรรม ศีลธรรม ประเพณี และจรรยาบรรณ สามารถสร้างนักสื่อสารมวลชนที่มีคุณภาพสูงสุดและทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้ดีที่สุดได้ เพราะนักสื่อสารมวลชนจะรู้หน้าที่ที่ควรทำในฐานะเป็นพลเมืองที่ดีตามกฎหมาย เป็นคนดี มีคุณธรรมตามหลักจริยธรรมตามที่นักปรัชญาช่วยชี้แนะ เป็นศาสนิกชนที่ดีของศาสนาตามการชี้แนะของนักบวชหรือนักการศาสนา และเป็นผู้มีศรัทธาต่อประเพณีซึ่งเป็นเบื้องหลังประวัติศาสตร์ของประเทศตามการชี้แนะของนักวัฒนธรรมและปราชญ์ชาวบ้าน

เอกสารอ้างอิง

- กิริติ บุญเจือ. (2551). *คู่มือจริยศาสตร์ตามหลักวิชาการสากล*. กรุงเทพฯ: เซน ปรีณัตติง.
- ประชาไทย. *ปชป. แฉเครือข่าย 5 เว็บไซต์ จ้องล้มสถาบันกษัตริย์*. ค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2557 จาก <http://www.prachatai.com/journal/2008/05/16756>
- พิชัย นิลทองคำ. (2550). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พรรคการเมือง การตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา*. กรุงเทพฯ: อชตยา มิเลียนเนียม จำกัด.
- ศูนย์ข้อมูลมติชน. (2554). *บันทึกประเทศไทยปี 2553*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- ASTV ผู้จัดการออนไลน์. โอลงฟอ! เสธ.โก๋อู รับกลางศาล “ผั่งล้มเจ้า” แคะให้ข้อมูล นักวิชาการแดงพอใจถอนฟ้องหมิ่น “อภิสิทธิ์-สุเทพ” หลุดด้วย. ค้นเมื่อ 26 พฤษภาคม 2554 จาก <http://www.manager.co.th/Politics/ViewNews.aspx?NewsID=9540000064381>
- Kant, Immanuel. (1960). *Religion within the Limits of Reason Alone*. New York: Harper & Row, Publishers, Inc.
- Mill. J.S. (1951). *Utilitarianism, Liberty and Representative Government*. New York: E.P. Dutton and Company Inc.
- Stunpf, S.E. (1971). *Philosophy History and Problems*. New York: McGraw - Hill Book company.